

Duna–Tisza Közi Falugondnoki

Hírlevél

XVI. évfolyam, 79. szám

2013/5.

IPA-projekt

Miért fontos egyesületünknek az együttműködés?

Az együttműködés lényege, a különböző értékek, tudás és potenciálok kölcsönösen előnyös felhasználása. A szervezetek – így mi is – összefogással többszörözhetik erejüket és befolyásukat.

A határ menti együttműködések fontos hozzáadott értéket képviselnek egy adott térség fejlődése szempontjából. A siker abban rejlik, hogy emberek és valós emberi kapcsolatok töltik meg tartalommal az együttműködések. Lehetővé válik a különböző módszerek, megoldások együttműködésen alapuló átadása, a tapasztalatok megismerése, segítséget kaphatunk az előrevivő út megtalálásában, elkerülhetjük a hibákat, és társakat, barátokat találhatunk. A jó gyakorlatoknak és a sikeres projekt-megvalósítás érzékelhető segítséget jelenthet a határon átnyúló együttműködésben érintettek számára.

Magyarországon és külföldön is találhatunk követendő példákat. Nálunk ilyen példa a falugondnokság, melyet az Európai Unió legjobb gyakorlatai közé választottak. Szeretnénk hát a falugondnokságot határon átnyúló pályázatunkban népszerűsíteni. Az első IPA pályázat, valamint több kisebb projekt tapasztalatait, testvértelepülési együttműködések felhasználva második alkalommal kezdeményeztünk határon átnyúló együttműködést IPA-projekt keretében a Vajdaságba.

Egyesületünk a falugondnokság fejlesztése érdekében célul tűzte ki egy partnerség-építő folyamat megvalósítását. Mindezt annak érdekében, hogy tanuljunk egymástól, tapasztalatokat cseréljünk, és közösen újabb erőforrásokat tudjunk mozgósítani.

(zelenák)

(Uniós pályázatunk kishegyesi nyitókonferenciájáról lapunk 6-7. oldalán közlünk tudósítást!)

Nemes Nagy Ágnes:

Nyári rajz

Hogy mit láttam? Elmondhatom.

De legjobb, ha lerajzolom.

*Megláthatod te is velem,
csak nézd, csak nézd a jobb kezem.*

*Ez itt a ház, ez itt a tó,
ez itt az út, felénk futó,
ez itt akác, ez itt levél,
ez itt a nap, ez itt a dél.*

*Ez borjú itt, lógó fülű,
hasát veri a nyári fű,
ez itt virág, ezer, ezer,
ez a sötét gyalogszeder,
ez itt a szél, a repülés,
az álmodás, az ébredés,
ez itt gyümölcs, ez itt madár,
ez itt az ég, ez itt a nyár.*

*Majd télen ezt előveszem,
ha hull a hó, nézegetem.
Nézegetem, ha hull a hó,
ez volt a ház, ez volt a tó.*

Fotó: Ujvári Sándor

Honnét jöttünk – hova tartunk?

A falugondnoki szolgálat aktuális kérdéseiről tárgyaltak az ország minden tájáról összegyűlt falu- és tanyagondnokok június végén a Vas megyei falugondnoki egyesület szervezésében az Őrség legkisebb falujában, a nyolcvanas lélekszámú Szattán.

Serafin József, az Emberi Erőforrások Minisztériumának főosztályvezető-helyettese Szanyi Éva munkatársaként a falugondnokságot kialakulása óta jól ismeri. A szakmai nap előadójaként a falugondnokságról, mint hungarikumról, a település társadalmát segítő komplex eszközzel beszélt, mely a legsokrétűbb eszköz az aprófalvak és a tanyavilág sokféle hátrányának leküzdésére. A falugondnokság – jó működés esetén – a település fejlődésének egészét segíti. Sokszínű, sokrétű előadást hallhattunk a falugondnokság és vidékfejlesztés kapcso-

latáról, az integrált közösségi terekről, majd a falugondnoki munkáról a polgármester és anyja szemével a szomszédos Nagyrákos polgármester asszonyától. Különösen emlékezetes volt Krizsán András, a Falufejlesztési Társaság elnökének referátuma, aki Kemény Bertalan alakját idézte fel, valamint Horváthné dr. Szöllősy Ilona pszichológus döntéseket segítő példatára, mely a falugondnok dilemmáit fogalmazta meg a napi feladatokon keresztül.

Lehetne még sorolni az izgalmas beszélgetéseket és témákat a tanácskozásról, melyen egyesületünket az iroda munkatársain kívül Csemőrről Turcsán István, Szentkirályról Vargáné Vörös Erzsébet tanyagondnok képviselte. Végezetül a házigazdák egy tál dödöllével vendégelték meg a falugondnokokot Szattán.

Tanyapályázat: közeleg a határidő

Még augusztus 7-ig lehet pályázatot benyújtani a Nemzeti Tanyafejlesztési Program 2013. évi kiírására a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési elektronikus felületén keresztül. Idén a települési és térségi fejlesztésekre, villany nélküli tanyák lakóépületének alapvető villamosenergia-ellátását biztosító egyéni fejlesztésekre, tanyagondnoki szolgálatok fejlesztésére, valamint tanyagazdaságok indításának vagy fejlesztésének csekély összegű (de minimis) támogatására lehet pályázni.

Az elektronikus benyújtáskor a pályázónak név és jelszó alapján be

kell jelentkeznie a kitöltő felületre, majd az adatlap kitöltése után véglegesítenie kell azt. (Ezt követően a bevitt adatok változtatására már nincs lehetőség!) Az adatlapot három példányban ki kell nyomtatni, mindegyiket el kell látni cégszerű aláírással, majd az egy eredeti és két másolati példányban kiállított kötelező mellékletekkel, vagy a bizonyító iratokkal együtt a végső határidőt követő öt naptári napon belül, vagyis legkésőbb 2013. augusztus 12-ig a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet címére (1223 Budapest, Park u. 2.) zárt borítékban, igazolható módon,

tértivevényes ajánlott küldeményként kell elküldeni. A pályázónak a két másolati példány közül az egyik lapjait külön kell hagynia, nem kell azokat sem összetűznie, sem összefűznie.

A pályázónak az elektronikus pályázati adatlapot legkésőbb 2013. augusztus 7. 23 óra 59 percig véglegesítenie kell az elektronikus kitöltőfelületen. A pályázat benyújtásához szükséges nyilatkozatok formanyomtatványon elérhetők az elektronikus kitöltési felületen (www.nakvi.hu), ezek csak kitöltésük és véglegesítésük után lesznek ki nyomtathatók.

Együtt (l)együnk jótékonyan!

Véradást szerveztek, felajánlották saját személyi jövedelem adójuk egy százalékát, sütemény-aukciót hirdettek, karneváli mulatságot szerveztek. Mindezeket azért, hogy másokon segíthessenek. A Dél-Alföld legnagyobb áramszolgáltatója, az EDF-DÉMÁSZ Zrt. szegedi központjának munkatársai hónapokon át tartó csapatépítő tréningje a vállalati szociális felelősségvállalás jegyében zajlott. A jótékonykodás egyértelmű volt, az viszont már nehezebbnek bizonyult, hogy mire fordítsák az összegyűjtött pénzt, vagy kit/kiket támogassanak belőle.

A Kulcspont 1. csoport azt találta ki, hogy idén a falu- és tanyagondnokokat segíti. A projektet irányító Molnárné Karácsonyi Eszter – aki egyébként leányvállalati gazdasági veze-

tő a cégnél – testvére, Karácsonyi Gergely Szatymaz tanyagondnoka, áldozatos munkájáról sokat mesél a családban. Miután mások is hallottak már erről a misszióról, így szinte kézenfekvő volt az ötlet, hogy érdemes lenne a szolgálatot összefogó szervezetet, egészen pontosan a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületét támogatni, mivel ők éppen azokban a megyékben (Bács-Kiskun, Békés, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest) fejtik ki áldásos tevékenységüket, ahol az áramszolgáltató ellátja 750 ezer fogyasztóját.

Választásukat így indokolták: „A falugondnoki szolgálatok eddigi eredményeként elsősorban azt kell kiemelnünk, hogy több mint ezer aprófaluba és tanyakörzetbe jutott el az a kapcsolati és információs lehetőség, a személyes gondoskodás megnyugtató közelsége, amely addig elérhetetlen volt ezen elszigetelt települések számára. A falvakban több mint nyolcszázötven munkahely létesült, olyan településeken, ahol szinte nincs helyi foglalkoztatás. A falugondnoki szolgálatok utolsó szalmaszálat nyújtanak az elöregedő, szociális gondokkal küzdő településeken a lemaradás csökkentésére, a helyi energiák mozgósítására, a remény felkeltésére.”

Ügyesen és tartalmasan megtervezett projektjük több lépésben valósult meg. A csapattagok saját maguk tettek felajánlásokat, valamint több eseményt és megmozdulást szerveztek, melyek révén további „bevételekhez” jutottak. Az adománygyűjtők első körben véradást szerveztek, majd szintén közös döntés alapján felajánlották adójuk egy százalékát a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete

javára. Aztán süteménysütésre biztatták kollégáikat, s a finomságokat interneten elárverezték. Amatőr festményekre is lehetett licitálni. Végül Karitatív karnevál címmel műsoros estet szerveztek, s a szórakoztató program belépőiből származó összeg is a támogatás részét képezte. A központi büdzséből a projekt költségeire kapott 50 ezer forintot szintén a falugondnokoknak ajánlották fel. Számítások szerint több mint kétszázezer forintot gyűjtöttek össze, ami nagyon szép teljesítmény.

A Kreatív karnevál június 21-én este zajlott a vállalat éttermében, ahová a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete is meghívást kapott, mivel a program része volt az adomány átadása. A csoport kitett magáért, remek műsort állított össze. Természetesen az EDF-DÉMÁSZ Zrt. dolgozói mutatták meg tehetségüket: Szigetvári Eszter és partnere látványos társastánc számokat adott elő, Olajos Kitti, Varga-Patkó Ibolya és Szögi Ödön slágereket énekeltek, rajtuk kívül mások is dalra fakadtak. A táncos mulatság diszkósa Asztalos Imre volt. Valódi forró hangulat uralkodott, de nem csak a nyári kánikula miatt. Molnárné Karácsonyi Eszter a cég ügyvezető-igazgatóját, Tóth Józsefet kérte fel, hogy adja át a kis csapat által összegyűjtött pénz-adományt (kivéve az egy százalékából származó összeget, azt majd augusztusban utalja át a NAV), az ajándékhoz

tartozott Pocz Nagy János festménye is. Csörszné Zele-nák Katalin, Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete ügyvezetője megköszönte a váratlan és kedves gesztust, majd néhány érdekességet mesélt a szolgálatról és az egyesület tevékenységéről.

Tényleg meglepetés volt a kezdeményezés, mindazonáltal nemes akciónak tekinthető. Egyre gyakrabban hallani az EDF-DÉMÁSZ Zrt. projektjéhez hasonló jótékonykodásról, szociális szerepvállalásról. Nagyra becsülendő, ha egy eredményesen tevékenykedő cég odafigyel arra is, hogy másokon segíthessen. Lám, csupán annyiból áll az egész, hogy lelkes kis közösségek ötletelnek és együtt valósítják meg elképzeléseiket, miközben kellemes élményekkel gazdagodnak és szórakozva támogatnak egy ügyet. Arról nem is beszélve, hogy az ilyesfajta vállalaton belüli összefogás a kollégák között is erősíti a kötelékeket.

Borzák Tibor

Négy keréken negyedszer

Július 3-án a kecskeméti Granada Konferencia Wellnes és Sport Hotel gyönyörű környezetben negyedik alkalommal zajlott le a közlekedésbiztonsági verseny a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság, a Bács-Kiskun Megyei Baleset-megelőzési Bizottság szervezésében – Geisztné Kamasz Erzsébet rendőr őrnagy vezetésével.

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének közreműködésével megtartott verseny célja a balesetmentes közlekedés elősegítése, s olyan ismeretanyag átadása, mely a résztvevők hasznára lehet a helyes, és jogkövető közlekedési magatartás kialakításában.

Tizenhárom háromfős csapat indult a versenyen. Minden csapatnak hat-hat feladatot kellett megoldani. A csapatok mindhárom tagja B-kategóriás elméleti KRESZ-lapot töltött ki. Majd a csapatokból egy-egy fő, személygépkocsival, vizsgabiztos jelenlétében 20 percet vezetett a kecskeméti forgalomban. Egy-egy fő kerékpárral ment végig egy ügyességi akadály pályán. A csapatból egy személynek motoros szimulátoron is kellett bizonyítania. A további egy-egy tag ittasságot szimuláló szemüvegben hajtotta végre a következő versenyfeladatot: egy gokartot kellett lábbal hajtani előre és hátra, s a „részeg szemüvegben” számokat kellett kirakni. Csapatonként egy-egy résztvevő a Füredi Autósiskola tanpályáján bizonyította vezetéstechnikai

tudását. Minden csapatnak számot kellett adnia elsősegély-nyújtási ismereteiről is.

A Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság, a Bács-Kiskun Megyei Baleset-megelőzési Bizottság szép és hasznos ajándékokkal jutalmazta a helyezetteket, egyesületünk pedig a résztvevőket egy-egy bögrével lepte meg.

Köszönjük a feladatok, programok vezetőinek – a Nemzeti Közlekedési Hatóság, a Füredi Autósiskola, valamint a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság munkatársainak – önzetlen munkáját.

Díjazott csapatok

I. helyezett: Varga Pál (Kardoskút), Rácz Zoltán (Makó), Tóth Péter (Újtelek).

II. helyezett: Berkiné Gágyor Szabina (Pusztaföldvár), Kovács Dénes (Kocsér), Gárgyán József (Öttömös).

III. helyezett: Csorba Tamás (Helvécia), Suba László (Csengőd), Tercsi István (Ágasegyháza).

IV. helyezett: Nagy Gábor (Kiskőrös), Bozóki Ildikó (Zákányszék), Sebők Márta (Zákányszék).

Egyénileg az egyes feladatoknál legjobban teljesítettek:

KRESZ-teszt: Varga Pál (Kardoskút) és Nagy Gábor (Kiskőrös).

Forgalomban történő vezetés: Szögi Antal (Mórahalom) és Molnár István (Tarhos).

Kerékpáros pálya: Faragó Laura (Bordány), Suba László (Csengőd), Richwalszky József (Cserkeszőlő).

Motoros szimulátor: Csorba Tamás (Helvécia) és Berkiné Gágyor Szabina (Pusztaföldvár).

Elsősegélynyújtás: Faragó Laura (Bordány).

„Részeg” szemüveg: Tercsi István (Ágasegyháza).

Vezetéstechnika: Kovács Dénes (Kocsér) és Tóth Péter (Újtelek).

Hírek

Babaköszöntő

Kucsera Ede tanyagondnoknál és családjánál jártunk Bácsalmáson babaköszöntőben. A kis Máté most lett 17 hónapos. Az egyesület nevében Neszvecskóné Évi bácsszülősi falugondnok, valamint Sümeginé Ország Edit és Csörszné Zelenák Katalin köszöntötte a családot.

Színjátszók Kardoskúton

A FÖNIX-Kardoskúti Amatőr Színjátszó Társulat 2010 őszén alakult meg. A 12-40 év közötti társulati tagok szakmai vezetője Dunai Attila. Próbákat heti két alkalommal a kardoskúti művelődési házban tartják. Repertárjukat könnyedebb, humoros jelenségekből és színdarabokból állítják össze, hogy a mindennapok nehézségei közepette mosolyt tudjanak varázsolni közönségük arcára. Emellett településükön a nemzeti ünnepek alkalmából is felléptek már. Szívesen vállalnak vidéki szerepléseket. Társulatuk célul tűzte ki, hogy minél több kistépülésre eljusson műsorával. Augusztusában egy erdélyi vendégszereplésre készülnek, ahol magyarul látnak el. A társulat tagja Varga Pál tanyagondnok, aki amellyel, hogy örömmel vesz részt a színjátszó társulat életében, kapcsolattartó is a fellépések szervezésében. Honlapjukon bővebb információk olvashatók róluk: www.fonix.kardoskut.hu

Vendégek Szabolcsból

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete évek óta rendszeres szakmai tapasztalatcserét (látóutat) szervez tagjainak más megyében lévő falugondnokok településekre. A program megszervezésében a megyei falugondnoki egyesületek nyújtottak segítséget. Egyesületünk is fogadja az érdeklődőket. Legutóbb Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből érkeztek vendégek, mégpedig a falu- és tanyagondnoki egyesület tagjai, Kékesi József elnök vezetésével. A kétnapos szakmai út megvalósítását egyesületünkben is segítették.

Az első napon Cserkeszölőt és az ottani tanyagondnoki munkát mutatta be vendégeinknek Lászlóné Zsíros Mária tanyagondnok. A település megismerése után a fáradt tanyagondnokok megpihenhettek a termál-fürdőben, ahol Cserkeszölő vezetése jóvoltából kedvezményesen vehették igénybe a gyógyfürdő szolgáltatásait. Ezután egyesületünk székhelyén, a kecskeméti Inkubátorházban köszöntöttük a tanyagondnokokat. Délután Kerekegyházára, a Rendek-tanyára látogattunk, ahol a tanyai biogazdálkodás rejtelseibe vezette be a résztvevőket Rendek Olga, majd a tanyamúzeum, a tanösvény következett, végül pedig a gazdasszony batáta pogácsá-

val, almás pitével, gyógyteával kínálta a vendégeket. Kerekegyháza egyik tanyagondnoka, Horváth László is bemutatta a határban végzett munkáját.

Vasárnap délelőtt folytatódott a program. Kecskeméti városnézés, majd a Bozsó gyűjtemény kincseinek megismerése után Csólyospálos felé vettük az irányt, ahol Császár János tanyagondnok készítette elő a programot: az egynyári virágokkal foglalkozó kertészet és a helytörténeti gyűjtemény megtekintését. A szellemi feltöltődés mellett a vendégek ellátásáról is gondoskodni kellett, amit Seres Ferenc és Fogl Ferenc kiváló pálinkája, a jóízű bográcsos marhapörkölt, s Császár Jánosé finom házi süteménye segített.

Vendégeink késő délután indultak tovább Gyulára, ahol Szatmári János gyulai tanyagondnok vezetett egy tanulságos körsétát, melyen a fürdőváros rejtőző emlékeit ismerhették meg a látogatók. A program a 100 éves cukrászdában jóízű fagyizással zárult. Köszönjük mindazon tanyagondnokok segítségét, akik fáradságot nem ismervé azon ügyködtek, hogy vendégeink ezen a hétvégén minél többet lássanak, és jól érezzék magukat egyesületünk tagjai körében.

CZK

Az IPA-projekt nyitókonferenciája Kishegyesen

Határtalan együttműködés

A Kishegyesi Nők Fóruma, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete és az Észak-Bácskai Homokháti Kistérség nyert nemrégiben európai uniós pályázatot a falugondnoki szolgálat népszerűsítésére Vajdaságban. A nyitókonferencia Kishegyesen zajlott le.

Hatvanezer eurós közös projekt keretében lehet fejleszteni a falugondnoki szolgálatot az IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében. A projektnyitó konferencia Kishegyesen volt, amelyen a résztvevők vázolták az eddigi magyarországi és vajdasági (kishegyesi, horgosi és kispiai) tapasztalatokat.

A vendégeket elsőként Zsidai Erzsébet, a Kishegyesi Nők Fórumának elnöke üdvözölte, majd a házigazda nevében dr. Celluska Frindik Erzsébet szólt az egybegyűltekhöz, kiemelve, hogy az idősekről való gondoskodás és törődés fontos, sőt pótolhatatlan szerepet játszik Kishegyes község életében.

A falugondnoki szolgálat történetéről és a közös projektről szólva Csörsz Zelenák Katalin, a Falugond-

esélyegyenlőségét szolgálja – esélyt ad; csökkenti az elszigeteltséget; a vidéken élők helyben tartásának egyik eszköze; segíti közösség építését. A kezdetben induló 20 szolgálat után a falugondnokok és tanyagondnokok száma elérte az 1300-at. Az előadó elmondta: a vajdasági települések is hasonló gondokkal küzdenek, mint a magyarországi szomszédai, s ezt bizonyítja az is, hogy ez a szolgálat jól működik Horgoson, Kispiacon és Kishegyesen is.

A projekt alapvető célja a falugondnoki szolgálat megismertetése, elterjesztése. Ennek érdekében a következő időszakban Vajdaság négy különböző térségében népszerűsítik a projekt-partnerek majd ezt a tevékenységet: Szakmai műhelyt szerveznek a falugondnokságról Óbecse, (Bečej) Bácskertes, (Kupusina) Muzslya (Mužlja) és Satrińca (Šatrinci) helyszínen. Falugondnoki műhelybemutatók, valamint tapasztalat-átadás segíti a megismerést a határ mindkét oldalán. Két szakmai konferencia, szakmai továbbképzés szervezésére is sor kerül, kisfilm, kiadvány összeállítását tervezik, s két tanulmányút is segíti a projekt megvalósulását: egyiket a falugondnokság megismerésére Magyarországra, míg a másikat Észak-Bácska kulturális, közösségi, civilszervezeti megismerésére a Vajdaságba szervezik.

Dr. Bordás Ákos, az Emberi Erőforrás Minisztériumának főosztályvezetője azt hangsúlyozta, hogy a társadalom gerincét mindig a vidék képezte, és ez a szolgálat – a falugondnokság – hozzásegít ahhoz, hogy újra megerősödjön a falusi társadalom. A falugondnoki szolgálat ugyanis sok település esetében a település pusztta fennmaradását teszi lehetővé, s ad esélyt a fejlődésre is.

A kelebiai tapasztalatokról szólva Maczkó József polgármester rámutatott, hogy ez a szolgálat teljes emberi szolgáltatást tud nyújtani, és jobb is, hogy az állam nem vette szabályozása alá ezt a területet, mert akkor a gondnok is a „papírmunkával” töltenék munkaidejük felét.

Juhász Bálint, a Vajdasági Tartományi Gazdasági és Foglalkoztatásügyi titkárhelyettese a szolgáltatások gazdasági és munkahelyteremtő vonatkozásait emelte ki.

nokok Duna-Tisza Közi Egyesületének ügyvezetője kiemelte, hogy az EU legjobb gyakorlatai közé bekerült a falugondnokság, ez a magyar találmány (Kemény Bertalan ötlete nyomán), mely a kilencvenes években indult. A falu, illetve a tanyavilág minden lakóját segíti a szolgálat jövedelmi viszonyoktól függetlenül – élethelyzettől függően; a kistelepülések és a tanyavilág lakóinak

Nemcsak a szociális fejlődés szempontjából fontos a falugondnoki program kiterjesztése, hanem gazdasági potenciált is hordoz magában. Mint mondta, az EU-ban a szociális jellegű vállalkozások képezik a gazdasági erő 10 százalékát, és a foglalkoztatottak 6 százalékát ez a szektor adja. A tartományi gazdaságélénkítő programban is helyet kaptak a szociális szolgáltatást végző vállalkozások és a nemrégiben zárult pályázatok eszközeit ilyen szolgálatok kialakítására is felhasználhatják az önkormányzatok.

Nadežda Satarić, a belgrádi Amity civil szervezet képviselője arról beszélt, hogy Szerbiában az idősekről való gondoskodás számos formája létezik, és az egyik legfontosabb az lenne, hogy ez is járuljon hozzá a falvak elnéptelenedésének megállításához, mert az országban már több mint 1800 teljesen üres település van.

A konferencia befejezésekként Zsidai Erzsébet a kishegyesi gyakorlatról szólva kiemelte, hogy a helyi gerontoszolgálat jó példája annak, hogyan működhet

együtt sikeresen az önkormányzat, a civil szervezetek és az egyházi szervezetek. Kishegyes településén 2010 óta működik falugondnoki szolgálat, amelynek keretében az idős, beteg és rászoruló emberek hétköznapijait könnyítik meg. A határon átnyúló falugondnoki program keretében most ez a tevékenység tovább fejlődhet.

CZK

Békéscsabai áldozatsegítés

A Sansz – áldozatsegítő együttműködés és szolgáltatásfejlesztés Békés megyében című uniós programot a Békéscsabai Kistérségi Életfa Szociális Szolgáltató Központ valósítja meg a Békés Megyei Kormányhivatallal és a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatallal karöltve. A Békés Megyei Rendőr-főkapitányság és a Békés Megyei Áldozatvédelmi és Bünt megelőzési Közhatal Egyesület is részt vesz a projekt megvalósításában.

A program legfőbb célja: az állampolgárok áldozattá válásának megelőzése, a már bűncselekmény áldozattá vált személyek sérelmeinek kezelését célzó ellátórendszer hatékonyabbá tétele, az áldozatsegítő- és áldozattá válást megelőző szolgáltatások kifejlesztése, az állampolgárok jól használható, könnyen elérhető információ-, módszer- és képzésszerzési lehetőségeinek biztosítása annak érdekében, hogy ne váljanak kriminális cselekmények sértettjeivé. Fontos feladat még szakemberek képzése e-learning és gyakorlati képzések

keretein belül, workshopok, eszmegbeszélések. A program során az érintettek részére Telefonos Áldozatsegítő Szolgálatot (+36-70/532-3341) is működtetnek személyes tanácsadással kiegészítve.

Az áldozatsegítés és a civil jelzőrendszer kapcsolata című júniusi szakmai megbeszélésre a Békés megyében dolgozó falu- és tanyagondnokok is meghívást kaptak. A szakmai nap témája volt: Ki, hogyan látja az áldozatsegítés és a jelzőrendszer jelenlegi helyzetét? Mi a legfontosabb tennivaló? Előadást tartott: Szilágyiné dr. Szász Zsuzsanna igazgató (Békés Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat), Telekné Furák Mónika rendőr alezredes, osztályvezető (Békés Megyei Rendőr-főkapitányság Bünt megelőzési Osztálya), Gyarmati Sándor elnök (Békés Megyei Polgárőr Szövetség), Csörsz Zelenák Katalin, ügyvezető (Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete). A fórumot Körömi János (Mentálhigiénés Egyesület) vezette.

Tanyagondnokokkal a miNŐségért

Visszaút a munka világába

A Tanyagondnokokkal a miNŐségért – képzési és munkavállalási lehetőségek édesanyáknak című, TÁMOP-1.4.3-10/2-2F-2011-0002 számú pályázati program hat hónapos képzési szakasza 2013. január 15-én kezdődött Kelebián a Szerb-Magyar Agrár Kereskedelmi Központban húsz fővel.

Nagy érdeklődés mutatkozott a program iránt: a jelentkezések alapján Ásotthalomról tíz kismama, Kelebiáról négy, Tompáról öt és Kiskunhalasról egy hölgyet választottunk ki. A képzésben résztvevő édesanyák számára a képzés és munkagyakorlat idejére gyermekfelügyeletet biztosítottunk: Kelebián a könyvtárban a Mackó-kuckóban, ahova Tompáról és Kelebiáról visznek apróságokat, Ásotthalmon pedig az ifjúsági házban várja a résztvevők gyermekeit szakképzett gyermekfelügyelő. A projekt ideje alatt mentori-, jogi-, munkaerő-piaci-, és vállalkozási tanácsadás áll a képzésben résztvevők rendelkezésére.

A képesség- és készségfejlesztéseket folyamatosan bővítettük szakmai tantárgyakkal. Kelebián elméleti képzés kedden, csütörtökön és pénteken van, a munkagyakorlat pedig hétfőn és szerdán napi négy órában. Ásotthalmon négyen a tanyagondnoki szolgálatnál folytatnak gyakorlatot, az önkormányzatnál egy hölgy, az óvodában három, az iskolában, a konyhán két hallgató segít. Kelebián az óvodában és a helyi tanyagondnok mellett is egy-egy résztvevő tölti

gyakorlatát, az önkormányzatnál egy hölgy a civil szervezetek életét, egy édesanya pedig a művelődési házban az ifjúságot segíti. Kelebián az ifjúsági és civil referenssel a telepü-

lésen működő civilszervezetek és az önkormányzat kapcsolatát szeretnék szorosabbra fűzni, valamint a helyi fiatalokat szeretnék jobban bevonni a közösségi életbe.

Tompán a program egyik tagja a helyi családsegítő mellett, két hallgató tanyagondnok mellett, egy hölgy az óvodában és egy a helyi bentlakásos intézményben gyakorlatozik. Kiskunhalasi résztvevőnk jelenleg a helyi idősek otthonában tölti gyakorlatát. A hallgatók a tanyagondnoki munkát találták a legérdekesebbnek, legváltozatosabbnak.

Azok számára, akiknek nem biztosított a képzés utáni továbbfoglalkoztatás, a munkagyakorlat egyfajta megmérettetés. Helyt kell állniuk,

Kaptam egy NAGY lehetőséget!

Több mint négy otthon töltött év után bekerültem a Tanyagondnokokkal a miNŐségért uniós pályázati programba. Mint általában lenni szokott, az első tanítási napon ismerkedéssel kezdtünk, ami könnyen ment. Húsz kismama került egy csoportba. Kimeríthetetlen tárgya volt a beszélgetéseinknek a gyermeknevelés. Ötletek, javaslatok, kipróbált praktikák és módszerek cseréltek rögtön „gazdát”.

Nagyon szerettem otthon lenni a kisfiaimmal, Leventével és Lázárral. Napról napra figyelni testi-szellemi fejlődésüket, szókincsük gyarapodását, de mégis jó volt, hogy a megszokott mindennapokból kilépve új környezetet várt. E fél év alatt tanultunk egészségügyi alapismereteket, informatikát, kommunikációt, önismeretet, konfliktuskezelést, tanyasegítő munka alapjait. Csak hatot említek abból a tizenhat – számomra nagyon értékes – modulból, melyet elsajátítottunk.

Az iskolában tanultakat a gyakorlati napokon tudtuk tökéletesíteni. Jártunk például a Gézengúz óvodában, a tanyagondnoki buszon, a Sántha Márta Könyvtár és Művelődési Házban és a polgármesteri hivatalban, mindenhol sok izgalmas feladatot kaptunk. Érdekes volt belátni a különböző munkakörökbe, hogy mennyivel többet rejtenek magukban, mint gondoltam. Kedvesen és barátságosan fogadtak.

Gyermekeimről egy pillanatra sem feledkeztem meg. Amíg én az iskola padját koptattam, nagyobbik fiamat az óvodában, a kisebbiket pedig az egyesület támogatásával szakképzett szakgondozónő nevelte, gondozta a kelebiai könyvtár erre a célra kialakított részében. Így biztonságban tudhattam őket akkor is, ha az intézménylátogatások miatt Ásotthalomra vagy Kecskemétre kellett utaznunk.

Mint minden közösségben, itt is volt nézeteltérés, sírás és sok-sok nevetés is. Hálás vagyok, hogy részt vehettem ebben az uniós programban, ami nem csak új ismereteket adott, hanem új barátokat is!

Fülöpné Dobó Katalin

munkájukkal kell meggyőzniük a környezetüket, munkatársaikat, feletteseiket, hogy méltóak a képzést követő továbbfoglalkoztatásra.

A résztvevők munkaerő-piaci tanácsadás keretében meglátogatták Szegeden a munkaügyi központ helyi kirendeltségén működő Foglalkozási Információs Tanácsadó Irodát, ahol betekintést nyerhettek a kirendeltség munkájába, szolgáltatásaiba. Ezen kívül több intézménybe is eljutottak. Kiskunhalason a helyi Csipkeházban és a Torma János Múzeumban tölthettek el egy hasznos és szép napot. Kelebián a helyi óvodát tekintették meg, a Sántha Márta Művelődési Házat és Könyvtárat, s a Farkas László Általános Iskola vezetője is szívesen fogadta a résztvevőket. Ásotthalmon betekintést nyertek a helyi szociális intézmény működésébe, meglátogatták a művelődési házat és könyvtárat, a Bedő Albert Erdészeti Szakiskolát és a múzeumot, Petró Ferenc polgármester pedig beszélt a település múltjáról és jelenéről.

Szabadidős programként április 12-én ellátogattak a kecskeméti Planetáriumba, ahol előadást hallhattak a bolygók és csillagok kapcsolatáról, valamint az évszakok váltakozásáról. Május 19-én a csoport Kecskeméten

a Katona József Színházban láthatta a Páratlan páros című előadást. A színház épülete és az előadás humora kizökkentette őket a mindennapokból. Vidáman, felszabadultan érkeztek és élményekkel gazdagon indultak haza azon a vasárnap délután.

A program résztvevői májusban 30 órás informatikaképzésen vettek részt. A házi gyermekfelügyelői képzésen minden édesanya jelen van, B-kategóriás jogosítvány megszerzésére négy résztvevő kapott

lehetőséget, valamint hárman járnak OKJ-s dajkaképzésre. Az elmélet után a csoport egy részének itt is lehetősége van a hat hónapos foglalkoztatásra, melynek feltétele a sikeres vizsga. Aki nem kerül be a továbbfoglalkoztatásba, a hat hónapos képzésen kapott készség- és képességfejlesztések, új ismeretek és az egyéni képzés által lehetősége van, hogy önerőből visszatérjen a munka világába.

Bognár Annamária

Családi napot tartottunk Kerekegyháza

Örömhozó mesés programok

Az Álom a CSALÁD program keretében nagy izgalom és várakozás előzte meg a Családi napunkat. Szerettünk volna egy olyan napot szervezni, ahová a családoknak nemcsak egy-egy tagja, hanem annak apraja-nagyja eljöhet és együtt lehetünk, beszélgethetnek az eddigi tapasztalataikról, élményeikről. Így született meg e gondolat mentén a Családi nap ötlete.

Ám hogy ez megvalósulhasson ahhoz sok önzetlen ügyes kezű és „nagy szívű” segítő közreműködött. Kezdeve a helyszínül választott könyvtár fás udvarának tereprendezésével, belógó faágak levágásával, homok hordásával (gyermekhomokozónak).

A nagy nap programját Gulyás László vándormuzsikusk nyitotta meg, maga után húzva kis faszekerét, lévén nekünk „szekérmesét” hozott a messzi útról. Csodálattal néztük népies ruháját, hallgattuk ízes beszédét, neveltük rögtönzött humorán. A nézők köréből választotta gyermek és felnőtt szereplőt, akik derekasan helyt álltak a házassulandó legény, a versenyt fonó lányok, a 128 éves anyóka szerepében. S mivel senki sem maradhatott ki a meséből – mi, többiek a zenekar voltunk tapsos kezeinkkel. Megismerhettük a toboz hangszert, élveztük a nádi hegedű és egyéb népi pengető hangszereket is.

A köszöntőt követően a családok elindultak felfedezni a hét játékhelyszínen kialakított és a délután folyamán végig működő állomásokat. Ilyen állomás volt a Kézműves hely, Horgászat, Arcfestés, Fakanállal célba ütő, Kapura lövés, Maci gyümölcsgyűjtő, Babajátszó. Aki egy-egy állomáson jól teljesített, az kapott egy kis mesekártyát – melyet beválthatott egy kis csokira vagy arcfestésre.

A kicsik a vízben úszó halacskákat nagy élvezettel és ügyességgel horgászták ki, s ha a három halacska belekerült a vödröcskéjükbe, már kapták is a jutalmat. A nagy plüssmaci ölében lévő kosárba kellett becélozni három gyümölcsöt, ami a kisebbek szintén kedvelt játéka volt. A Babajátszóban a csúszda, a kismotorok, a hintáló volt a kedvenc, de a homokozó részben is mindig játszottak a gyerekek. A nagyobbak a célbaütőnél bátran forgatták

a fakanalat. A kapuralövőt a fiúk szerették a leginkább, éppúgy, mint a sorversenyt, ahol többféle próbát kiállva bizonyíthatták rátermettségüket. A kézműves helyen csudaművek készültek, mint fából repülőgépek, szívószálat tartó filc kisegérkék, fa virág fényképtartók, virágok kerítéssel, állatfigurás ceruzatartók és színes házi főzésű só gyurmából kis állatkák, mesefigurák. A vicces játékos vetélkedések, mint a lekváros kenyérevés – mindenki szájára mosolyt csalt.

A finom kolbászos keménytarhonya is hamarosan elkészült, amely elfogyasztásához jókedvűen láttunk hozzá. Ezután, aki pattogatott kukoricát szeretett volna enni, annak meg kellett hajtogatnia a papírzacskót. Jó volt látni a sok szorgos hajtogatót!

Később felnőttek és gyermekekkel közösen kört alakítottunk s a dunántúli ugrós tanítása közepette éreztem, milyen csodás így, együtt táncolni! Kár, hogy néptáncinkcsünkkel nem ismerkedhetnek meg az iskolában a gyerekek – pedig ez is magyar népi kultúránk egyik fontosabb ága, éppúgy, mint az írás, olvasás. Lelkesen vettek részt a táncot követő népi játékokon is, valamint a közös éneklésen is kicsik, nagyok egyaránt.

Kedves állatkákat, virágokat vihetek haza a gyerekek a színes lufikból, mert két profi hajtogatónk kívánságra készítette a kedvenceket.

Közösségi nap volt ez, a játékos helyszíneket, beváltóhelyeket, a versenyek vezényletét, énekléstanítást mintegy húsz felnőtt vezette, mind lelkes helyiek, köztük diákok, pedagógusok, sportkörvezető, aktív dolgozók, nyugdíjas nagymamák. S még nem említettem mester-szakácsunkat és a fotósunkat. A művelődési ház vezetője, Németh Mariann és a könyvtáros, Dubecz Mihályné Erzsike támogatását külön köszönet illeti!

Ez a délután a családi együttlét, kikapcsolódás, szórakozás, sok-sok játék, tánc, ének délutánja volt.

Fazekasné Endre Éva
települési koordinátor
Kerekegyháza

Sikeres klub kezdőknek és újrakezdőknek

Megtérül a nyelvtudás

Azokon a településeken, ahol gyökeret vertek például a német érdekeltségű cégek, nyelvtudás nélkül lehetetlen álláshoz jutni. A piacon is gyakori az idegen szó, s a szolgáltatóknak sem árt érteni a megrendelőt. Szentkirályon egyebek mellett ezért szerveződött német nyelvi klub az Álom a CSALÁD program égisze alatt.

Kecskeméten ma már nem lehet megkerülni az utóbbi idők legjelentősebb magyarországi beruházása, a Mercedes-gyár jelenlétét, hiszen egyre szervezettebben illeszkedik a város hétköznapijaiba. A piacon bármelyik pillanatban feltűnhet egy német ajkú vásárló, aki bizonyára nem magyarul kéri a portékát. Az üzletekben már látni a többnyelvű feliratokat, nem csak az árakat írják ki németül, hanem a fontosabb információkat is. Nem árt néhány nyelvi fordulatot megtanulniuk a mesterembereknek sem, hiszen nem kizárt, hogy tőlük kérnek segítséget a külföldiek, akiknek elromlott a kazánjuk vagy új frizurát akarnak maguknak csináltatni.

Mindezeket szem előtt tartva indították el a Kecskeméti közeli Szentkirályon az Álom a család elnevezésű uniós pályázat jóvoltából a német nyelvi klubot, ahol kezdők és újrakezdők találkoznak hétről hétre. A csoport vezetője egy svájci cégnél dolgozik a híres városban, jelenleg két kisgyereket neveli otthon. Lassan szeretne visszatérni a munkahelyére, ezért úgy gondolta, nem volna haszontalan felelevenítenie a nyelvtudását.

– Ezzel a hátsó szándékkal vállaltam el a klubvezetést – árulja el Szakállné Szabó Ildikó. – Nem vagyok tanár, minőségüggyel és környezetvédelemmel foglalkozom, de

miután több mint húsz éven át tanítottak németül, ragadt rám valamiféle pedagógusi gyakorlat. Január óta tartanak a foglalkozások, heti másfél órát vagyunk együtt. Itt igazából mindenki saját magának tanul, senkitől sem kérem számon, hogy megcsinálta-e a házi feladatot. Nagy hangsúlyt helyezek a gyakorlatiasságra, hiszen az a lényeg, hogy a klubtagok a hétköznapi szituációkban megtalálják magukat, tudjanak például egy bécsi presszóban kávézt rendelni. Meglepően jól haladunk, szerintem a nyár végére valamennyien megszerzik az alapszintű nyelvismeretet.

Hogy kik és miért járnak a klubba? Két szentkirályi férfi a Mercedes-gyárba pályázik, egy hölgy pedig a férje után szeretne kimenni Németországba. Akad, aki ausztriai nya-

lását akarja zökkenőmentesebbé tenni szókincsének bővítésével, vagy éppenséggel mezőgazdasági vállalkozóként a megtermelt javai értékesítéséhez tartja elengedhetetlennek a nyelvtudást. Néhány édesanya azért szánta el magát a tanulásra, hogy gyermeke német leckéjét tudja ellenőrizni.

– Nemrég bezártam az élelmiszerüzletünket – mondja az 55 esztendő Kovács Istvánné Győrfi Julianna. – Sokéves munka után nem könnyű megszokni az itthonlétet, úgyhogy kapóra jött a klub, végre kimozdulhatok itthonról. Hajdanán a gimnáziumban tanultam németet. Akkoriban kezdtem el levelezni egy drezdai lánnyal, akivel azóta is tartjuk a kapcsolatot. Személyesen is találkoztunk az NDK-ban. Ha hosszabb ideig nem írok neki, akkor ő jelentkezik. Eddig a fiaim segítettek a fordításban, de most, hogy felfrissítettem a tudásomat, már nekem is megy a levélírás villámpostán. Jó lenne, ha újra meglátogathánánk egymást, bár nem vagyunk már fiatalok.

Azért is népszerű a szentkirályi projekt, mert nem kell fizetni az órákért, hiszen uniós támogatásból valósul meg.

Ha súlyos pénzekbe kerülne, bizonyára a lelkesedés sem lenne ekkora. De az mindenképpen dicséretes, hogy az ásványvízről elhíresült faluban is egyre többen fedezik fel a német vagy más idegen nyelv ismeretének és használatának szükségességét. Attól azonban még nem kell tartani, hogy a szentkirályiak megfelelő tudással felvértezve tömegesen hagyják majd el lakóhelyüket.

Azt gondolná az ember, a Mercedes-gyár kecskeméti jelenlétével a nyelvtanárok számára elérkezett a kánaán. Csakhogy a valóságban egészen más a helyzet... A Korona Nyelviskola vezetője, Bohács József érdeklődésünkre azt

megegyeztet, hogy az utóbbi időben náluk is megnőtt a német nyelv iránti érdeklődés, de a Mercedestől még nem kaptak felkérést tanításra. Mivel a gyár valamennyi aktuális álláshirdetésében követelmény a némettudás, az aspiránsok önszántukból iratkoznak be és saját pénzükön tanulnak a város nyelviskoláiban, így a mult cégnek nem kell foglalkoznia nyelvoktatással. A Koronát inkább a Mercedesnek beszállító vállalkozások keresik fel: jelenleg kétféle helyen tartanak kitelepült németórát. A lakossági csoportokba főleg azok járnak, akik német nyelvtérleten szeretnének munkát vállalni.

Borzák Tibor

(Megjelent a Szabad Föld 2013. május 24-i számában)

Fotó: Ujvári Sándor

Hungarikumok

Karcagi birkapörkölt

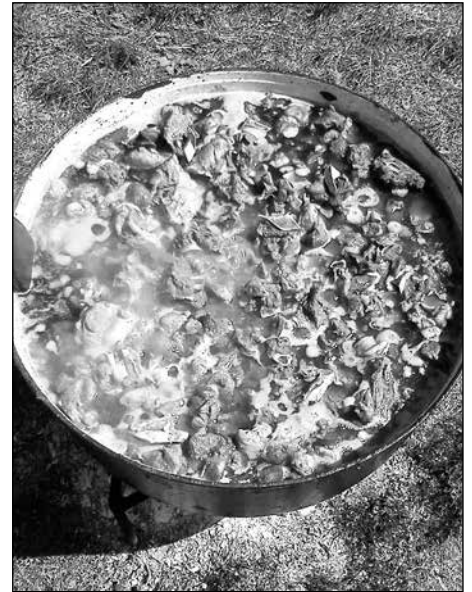
A Nagykunságban a juhtartás mindig fontos része volt az állattartásnak. A juhból készült ételek is megkülönböztetett helyet foglaltak el és foglalnak el még ma is az itt élő emberek táplálkozásában. A juh az egyedüli olyan kérődző állat, melynek minden részét egyszerre, egy edényben szokás főzni, sőt így a legfinomabb.

A birka szó cseh-morva eredetű a XV. századtól fordul elő nyelvünkben minden, nyugatról származó juh nevéként. Azt megelőzően két juh fajta élt Magyarországon. A közép-Európában elterjedt parlagi és a Mezopotámiában háziasított, a népvándorlás során idekerült racka. A honfoglalás utáni időkben keveredett az ősi, parlagi vadjuh a honfoglaló magyarok, majd később a kunok juhaival, melyek szintén rackafajták voltak. A Kárpát-medencében kezdetben a magyar racka két alfaját tartották és

tenyésztették, a hortobágyi és az erdélyi rackát.

Hazánkban a XVIII. században indult meg a fajtaváltás, ekkor hozták be a merinónyájukat, és a tenyésztők minden egyéb szempontot a gyapjúhozam növelésének vetettek alá. A merinó fajták behozatalával új korszak kezdődött, ennek révén juhtenyésztésünk belterjesebbé vált. A korszerű tenyésztői munka a XIX. században indult meg. A gyapjútermelési irányt az 1960-as években a hús-gyapjú termelés váltotta föl. Megkezdődött a minőségi hústermelő fajták importálása, és Hortobágyon felépült az ország első juhvágóhídja.

A karcagi módra főzött kunsági birkapörkölt a Nagykunság népi táplálkozásának jellegzetes gasztronómiai értéke. A Nagykunság az Alföld legnagyobb állattartó körzete volt. A táplálkozásban a juhhús jelentős szerepet foglalt el. A húst nem tartósították, hanem a vágás után a család a teljes mennyiséget elfogyasztotta. A nagykunsági birkapörkölt íz világában eltér az Alföld városaiban szokásos

ételekétől. A „karcagi” nem helyszínt, hanem főzési módot mutat. Ez a hús-nak eleinte víz hozzáadása nélküli pörkölését, szinte sütését és az előzetesen megperzselt fejjel, körmökkel és farokkal, valamint pacallal és belsőségekkel történő együtt főzését jelenti. A pörkölt fűszerezéséhez pedig csak vöröshagymás, fokhagymát, őrölt- és csöves paprikát, valamint sót használnak. A főzés akkora öntöttvas bográcsban történik, melyben elfér az egész állat húsa.

Családi nap 2013

Egyesületünk Családi napot szervez **2013. augusztus 3-án, szombaton** a Bács-Kiskun megyei Bócsán, az iskola mögötti parkerdőben, melyre mindenkit szeretettel várunk. (A parkerdő megközelíthető a Flóra vendéglő melletti bekötőúton balra tartva.) Érkezés reggel 9 órától folyamatosan. Ki-ki addig marad délután, amíg kedve tartja. Házigazda: Bócsa önkormányzata. Fő szervezők ebben az évben is a bócsai tanyagondnokok.

A programban szerepel:

- Polgármesteri köszöntő
- szabadtéri főzés – 8 bográcsban fő az étel: amihez várjuk a csemői, szatymazi, tarhosi, öttömösi, zsanai mesterszakácsok mellett más jelentkezőket is.
- óriáspalacsinta-sütés, lángos
- vidám családi vetélkedő,
- pihenés, zenekar, borkóstolás
- és meglepetések.

A programra vendégként várjuk a Kishegyesi Női Fórum Egyesület tagjait, a

most képzésben lévő falu- és tanyagondnokokat családjukkal, valamint uniós pályázatunk kisgyermekes édesanyjait családjukkal. Mindenki hozza magával a párját, gyermekét, barátját, barátnőjét, szüleit, s akit gondol! Az ebéd árát az egyesületi kasszából biztosítjuk. Mindenki hozzon magával tányért, poharat, evőeszközt és innivalót (sört, bort, üdítőt) is saját részére. Süteményeket vagy pogácsát mindenkitől várunk egy-egy tányérral a közösbe, így körbe tudunk kínálni mindenkit. (Tavaly is sok finomságot kóstoltunk!)

A családi vetélkedő díjazására családonként meglepetést várunk. (Ez bármi lehet, ami eszetekbe jut a befőttől a söprűig, a kiskanáltól a fakanálig, a gumibékatól a kalapácsiig. Nem muszáj érte boltba menni!) Ezeket az ajándékokat a játékban résztvevők a családi vetélkedőn meg is kapják.

A jelentkezéseket legkésőbb július 25-ig várjuk!

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a **Falugondnokok**

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Ipoly u. 1/A

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörsz Zelenák Katalin

Sümeiginé Ország Edit, Moiskó Csilla,

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

Megjelent az

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

támogatásával.